

מסכת שקלים¹ פרק א

(ב:א) הלכה א: משנה: באחד באדר משמיעין על השקלים ועל הכלאים; ובחמשה עשר בו קורין את המגילה בכרכים, ומתקנין את הדרכים ואת הרחובות ואת מקוות המים, ועשין כל צורכי הרבים, ומציין את הקברות, ויוצאין אף על הכלאים

גמרא: גולמה באחד באדר? כדאי שיביאו ישראל את שקליהן בעונת², ותיתרם תרומת הלשכה מן החדשה בזמנה באחד בניסן!

ומר **רבי שמואל בר רב יצחק:** תרומת הלשכה כתחילתה, דכתיב: (שמות מ) "ויהי בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחדש הוקם המשכן", ותני עלה: ביום שהוקם המשכן, בו ביום נתרמה התרומה

רבי טבי, רבי יאשיה בשם כהנא: נאמר כאן: (במדבר כח:יד) "חדשי" ונאמר להלן: (שמות יב:ב) "חדשי" - מה "חדשי" שנאמר להלן, אין מונין אלא מניסן - אף חדשי שנאמר כאן, אין מונין אלא מניסן! {אמר ר' יונה: שבק רבי טבי ראשה דמתניתא³ ואמר סופה! דל" כן כהדא! דתני: (במדבר כח) "זאת עולת חדש בחדשו" גיכול יהא⁵ תורם בכל חדש וחדש? כתלמוד לומר: "בחדשו לחדשי השנה"⁶ - בחודש אחד הוא תורם לכל חדשי השנה גיכול באיזה חדש שירצה? אנאמר כאן "חדשי" ונאמר להלן "חדשי" - מה "חדשי" שנאמר להלן, אין מונין אלא מניסן, אף "חדשי" שנאמר כאן, אין מונין אלא מניסן!

גמהו "משמיעין"? **ארב הונא** אמר: מכריזין! - היך מה דאת אמר: (דברי הימים ב כד) "ויתנו קול ביהודה ובירושלם"

תמן תנינן: אין בין אדר הראשון לאדר השני אלא מקרא מגילה ומתנות לאביונים - **ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי:** אף שימוע שקלים וכלאים ביניהם. **רבי חלבו ורב הונא, רב⁷ בשם ר' חייה רבה:** הכל יוצאין בארבעה עשר, שהוא זמן קרייתה⁸ {אמר ר' יוסה: ויאות! כלום אמרו "משמיעין על השקלים" לא כדאי שיביאו

1 המחברת במסכתא זו שונה ממסכתות הבבלי, מפני שאין הגרסה ברורה בירושלמי כמו בבבלי, ועל כן יש הרבה הערות של גרסה. בעיקר הלכתי אחר דפוס ויניציא, אבל הזכרתי עוד גרסות. ורק לפעמים הזכרתי התיקונים של האחרונים, כי העיקר הוא להביא את הגרסה המקובלת.

2 בעונתן

3 יש שלא גורסים

4 כך לפננו, ויש גורסים "דלא"

5 יש גורסים "תהא"

6 לפננו: "בחדשו לחדשו"

7 כך לפננו, וסברי: "ורב"

8 גר"א לא גרס זה

מחברת שקלים - א

ישראל את שקליהן בעונתן - אם אתה אומר⁹ באדר ראשון, עד כדון אית בשתא שיתין יומין! כלום אמרו יוצאין אף על הכלאים לא כדי שיהיו הצמחין ניכרין - אם את אומר באדר ראשון, עד כדון אינון דקיקין!

{**רבי חזקיה** שאל: מעתה, בני בבל משמיעין על השקלים מראשו של חורף¹⁰, כדי שיביאו ישראל שקליהן בעונתן ותיתרם תרומת הלשכה מן החדשה בזמנה באחד בניסן¹¹

א^{התיב ר' עולא} קומי **רבי מנא**: והא תנינן: בשלשה פרקים בשנה תורמין את הלשכה: בפרוס הפסח, בפרוס העצרת, בפרוס החג - אמר ליה: נימר¹²: אילין דקריבין, בפרוס הפסח; אילין דרחיקין, בפרוס העצרת; ואילין דרחיקין מנהון, בפרוס החג! (**ב:ב**) אמר ליה: כולה כאחת היא באה! - ולמה אמרו בשלשה פרקים? כדי לעשות פומבי לדבר!

ר' יהודה בר פזי בשם **רבי**: הן נקרא ולא נבעת¹³?! לטובה: (שמות לה:כב) "כל נדיב לב" - לרעה: (שמות לב:ג) "ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם"; לטובה: (שמות יט:יז) "ויוצא משה את העם" - לרעה: (דברים א:כב) "ותקרבו אלי כלכם"; לטובה: (שמות טו:א) "אז ישיר משה ובני ישראל" - לרעה: (במדבר יד:א) "ותשא כל העדה ויתנו את קולם". אמר **ר' חמא בר בא**¹⁴: (צפניה ג:ז) "אכן השכימו השחיתו" - כל השחתה שהיו עושין, בהשכמה היו עושין אותה. אמר **ר' בא**¹⁵ **בר אחא**: אין את יכול לעמוד על אופי של אומה זו - נתבעין לעגל ונותנין - נתבעין למשכן ונותנין תנא **ר' יוסה בן חנינה** הדא מתניתא: (שמות כה:יז) "ועשית כפורת זהב טהור" - יבא זהב של כפורת, ויכפר על זהב של עגל

ר' חגי בשם **ר' שמואל בר נחמן**: שלש תרומות נאמרו בפרשה הזאת: תרומת אדנים, ותרומת שקלים, ותרומת המשכן - דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה" - זו תרומת אדנים; "מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי" - זו תרומת שקלים; "וזאת התרומה אשר תקחו מאתם" - זו תרומת המשכן. תרומת

9 יש גורסים: "אם אמר את"

10 יש גורסים: "שלחודש", ויש גורסים אחריו תיבת "לא"

11 יש שאין גורסים מ"כדי" עד "בניסן"

12 יש גורסים: "לא נימר"

13 יש גורסים: "נבהת"

14 יש גורסים: "ר' חייא בר אבא"

15 יש גורסים: "אבא"

מחברת שקלים - א

המשכן למשכן - מה שירצו, יעשו¹⁶; תרומת שקלים לקרבן - מה שירצו, יעשו, כדי שיהא¹⁷ יד כולן שוה; תרומת אדנים לאדנים - (שמות ל:טו) "העשיר לא ירבה והדל לא ימעט"

אמר **רבי אבון**: אף בפרשה הזאת נאמר בה שלש תרומות: (שמות לא) "מחצית השקל תרומה לה'"; "יתן תרומת ה'"; "לתת את תרומת ה' "

בחמשה עשר בו קורין את המגילה בכרכים -- {לא כן אמר **רבי חלבו רב הונה רב** בשם **רבי חייה רבה**: הכל יוצאין¹⁸ בארבעה עשר, שהוא זמן קריאתה?! לא בא אלא ללמדך שכל המצות הנוהגות באדר שני נוהגות¹⁹ באדר ראשון!

ר' יוסה ור' אחא הוון יתבין. אמר **ר' יוסה לר' אחא**: לא מסתברא לשעבר אלא לבא!²⁰ {והא תני: מקום שנהגו לקרותה שני ימים, קורין אותה שני ימים?! אמר ליה: אוף אנא סבר כן!} אמר **רבי מנא**: ויאות! - אילו משקרייא בארבעה עשר, חוזר וקרייא בחמשה עשר, שמא אין שומעין לו!²¹ - אם את אומר כן, נמצאת עוקר זמן כרכים בידיך!

תני: **רבן שמעון בן גמליאל** אומר: מצוות הנוהגות באדר שני, אינן נוהגות בראשון, חוץ מן הספד ומן התענית, שהן שווין בזה ובזה. **ר' בא ר' ירמיה** בשם **רב**, **ר' סימון** בשם **ר' יהושע בן לוי**: הלכה כרבן שמעון בן גמליאל. **רב הונה רבה** דצופרין אמר: הנהיג **ר' חנינה** בציפורין כהדא דרבן שמעון בן גמליאל #לא אמר אלא "הנהיג" - הא להלכה, לא! אבל לענין שטרות, כותבין "אדר הראשון", ו"אדר השני", אלא שכותבין אדר השני "תיניין". **ר' יודה** אומר: אדר השני כותבין ת"ו ודין²²

(ג:א) מתקנין את הדרכים ואת הרחובות ואת מקוות המים, ועושין כל צרכי רבים -- אלו הן צרכי רבים: דנין דיני ממונות, ודיני נפשות, דיני מכות, ופודין ערכין וחרמים והקדישות, ומשקין

16 יש גורסים: "יביאו"

17 הגר"א גרס כאן במקום "כדי שיהא": "אבל"

18 יש גורסים: "הכל מודין"

19 יש גורסים: "אינן נוהגות"

20 יש גורסים להפך: "לא מסתברא אלא לשעבר, אבל להבא, לא"

21 הגר"א גרס: "אילו בן חמשה עשר שקראה בארעה עשר, ולא קראה בחמשה עשר, שמא שומעים לו?!"

22 יש גורסים: כותבין "אדר ראשון", ואדר שני סתם. **ר' יודה** אומר: אדר ראשון סתם, אדר שני "תיניין"

מחברת שקלים - א

את הסוטה, ושורפין את הפרה, ועורפין עגלה ערופה, ורוצעין עבד עברי, ומטהרין את המצורע, ומפרקין את המנעל מעל גבי האימום, ואין מחזירין אותו

ומציין את הקברות ויוצאין אף על הכלאים²³ -- {תמן (מועד קטן ב:א) תנינן: משקין בית השלחין, ומצינין על הקברות - לא כבר ציינו מאדר?!? כתיפתר שירד שטף של גשמים ושטפו! {ויוצאין אף על הכלאים - לא כבר יצאו באדר²⁴?! כתיפתר שהיתה השנה אפילה ואין הצמחין ניכרין!

מניין לציון? א' ברכיה ר' יעקב בר בת יעקב בשם ר' חונייא דברת חוורין ר' יוסה אמרי לה: ר' יעקב בר אחא בשם ר' חונייא דברת חוורין ר' חזקיה ר' עוזיאל בריה דרב חונייא דבית חוורין בשם ר' חונייא דבית חוורין: (ויקרא יב) "טמא טמא יקרא" - כדי שתהא הטומאה קוראה²⁵ לך בפיה, ואומרת לך: "פרוש!"

ר' אילא בשם ר' שמואל בר נחמן: (יחזקאל לט) "ועברו העוברים בארץ וראה עצם אדם ובנה אצלו ציון" - "עצם" - מכאן שמצינין על העצמות; "אדם" - מיכן שמצינין על השדרה והגלגולת; "ובנה" - מיכן שמצינין על גבי אבן קבועה - אם אומר את על גבי אבן תלושה, אף היא הולכת ומטמא במקום אחר; "אצלו" - למקום טהרה; "ציון" - מיכן לציון!

ומצא אבן אחת מצויינת, אף על פי שאין מקיימין כן, המאהיל עליה טמא - אני אומר: מת מצויין והיה²⁶ נתון תחתיה! היו שתיים, המאהיל עליהן טהור, וביניהן טמא. אם היה חורש בינתיים, הרי הן כיחידיות - ביניהן טהור וסביבותיהן²⁷ טמא²⁸

תני: אין מצינין על הבשר, שמא נתעכל הבשר - {ר' יוסטא בר שונם בעא קומי ר' מנא: ולא נמצא מטמא טהרות למפרע?! אמר ליה: מוטב שיתקלקלו בו לשעה, ואל יתקלקלו בו לעולם!

הלכה ב: משנה: אמר ר' יהודה: בראשונה היו עוקרין ומשליכין לפנייהן. משרבו עוברי עבירה, היו משליכין לדרכים. התקינו שיהו מפקירין את כל השדה

23 לפננו חסר

24 יש גורסים: "מאדר"

25 יש גורסים: "מוקראה"

26 יש גורסים: "מת היה"

27 יש גורסים: "ותחתיהם"

28 יש גורסים: "טהור"

מחברת שקלים - א

גמרא: תניא: אמר ר' יהודה: בראשונה היו עוקרין ומשליכין לפניהן - והיו שמחים שתי שמחות - אחת, שהיו מנכשין שדותיהן, ואחת, שהיו נהנין מן הכלאים. משרבו עוברי עבירה, היו משליכין על הדרכים. אף על פי כן, היו שמחים, שהיו מנכשין שדותיהן. התקינו שיהו מפקירין²⁹ כל השדה כולה

וּמְנִיין שהפקר בית דין הפקר? כדכתיב: (עזרא י) "וכל אשר לא יבא לשלשת הימים בעצת השרים והזקנים יחרם כל רכושו והוא יבדל מקהל הגולה"

וּמְנִיין שהיא פטורה מן המעשרות? ארבי יונתן בריה דרב יצחק בר אחא שמע לה מן הדא: אין מעברין את השנה, לא בשביעית ולא במוצאי שביעית. ואם עיברוה, הרי זו מעוברת - וחודש אחד שהוא מוסיף, לא פטור ממעשרות הוא!

עד כדון שביעית - מוצאי שביעית מאי? אמר ר' אבון³⁰: שלא לרבות באיסור חדש! אר' זעירה בשם ר' אבהו³¹: הדא דאת אמר, עד שלא התיר רבי להביא ירק מחוצה לארץ לארץ - אבל משהתיר רבי להביא ירק מחוצה לארץ לארץ, היא שביעית, היא של שאר שני שבוע

תני: אין מעברין את השנה, לא בשביעית ולא במוצאי שביעית, אלא בשאר שני שבוע. ואם עיברוה, הרי זה מעוברת³² -- אמר רבי מנא: הדא דאת אמר, בראשונה, שהיו השנים כתיקנן - אבל עכשיו, שאין השנים כתיקנן, היא שביעית, היא שאר שני שבוע!

תני: של בית רבן גמליאל עיברוה במוצאי שביעית מיד {אמר ר' אבון: אין מן הדא, לית את שמע מינה כלום! - (דברים טז) "שמור את חודש האביב" - שומריו שיבוא בחידושו! - והיי דא אמרה דא? גדיש שלא לוקט תחתיו, כל הנוגעות בארץ הרי הן של עניים - ואמר ר' אמי בשם (ג:ב) ר' שמעון בן לקיש: דבית שמאי היא! - דאי כבית הלל, עניים אוכלין ומעשרין³³ - ואמר ליה³⁴ ר' יוסי: שמענו שהוא פטור ממעשר, דברי הכל, משום קנס!

הלכה ג: משנה: בחמשה עשר בו, שולחנות היו יושבין במדינה; בעשרים וחמשה בו, ישבו במקדש. משישבו במקדש, התחילו

29 יש גורסים: "מפקירין" וכן כולם

30 יש גורסים: "ר' אבהו", ויש גורסים: "ר' בון"

31 יש גורסים: "ר' אלעזר"

32 יש שאין גורסים קטע זה, ויש שגורסים רק מקצתו

33 יש שלא גורסים זה כאן אלא למטה אחר "משום קנס"

34 יש שלא גורסים: "ליה"

מחברת שקלים - א

למשכן. את מי ממשכנין? לויים וישראלים, וגרים ועבדים משוחררים - אבל לא נשים ועבדים וקטנים. וכל קטן שהתחיל אביו לשקול על ידו, שוב אינו פוסק. אין ממשכנין את הכהנים, מפני דרכי שלום

גמרא: אין ממשכנין את הקטנים - הא לתבוע, תובעין! הדא דתימר, בשהביא שתי שערות - אבל אם לא הביא שתי שערות, לא בדא! ולמשכן, אין ממשכנין אף על פי שהביא³⁵ שתי שערות כיני³⁶ מתניתין: אין ממשכנין את הכהנים מפני דרך הכבוד

הלכה ד: משנה:³⁷ אמר ר' יהודה: העיד בן בוכרי ביבנה: כל כהן ששוקל, אינו חוטא. אמר לו רבן יוחנן בן זכאי: לא, כי אלא: כל כהן שאינו שוקל, חוטא. אלא שהכהנים דורשין מקרא זה לעצמן: (ויקרא ו) "וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל" - הואיל ועומר ושתי הלחם ולחם הפנים שלנו, היאך נאכלין?!

גמרא: אמר ר' ברכיה: טעמא דרבן יוחנן בן זכאי: (שמות ל) "זה יתנו" - שנים עשר שבטים יתנו

ר' טבי בשם רב המנונא: כן משיבין חכמים לר' יהודה: חטאת יחיד מתה, אין חטאת ציבור מתה - מנחת היחיד קריבה כליל, ואין מנחת הציבור קריבה כליל! - וקשיא: משיבין לאדם דבר שאינו מודה בו?! דתנן: שאין חטאת ציבור מתה. ר' יהודה אומר: תמות?! - והוא מותיב לון:³⁸ זו³⁹ לא נדבת יחיד היא?! %ואינן מתיבין ליה: מכיון שנמסרה לציבור, כמי שהיא נדבת ציבור! כתיב: (שמות ל) "כל העובר על הפקודים" - ר' יהודה ור' נחמיה - חד אמר: "כל דעבר בימא יתן", וחרנא אמר: "כל דעבר על פיקודייתן" - מאן דאמר "כל דעבר בימא יתן", מסייע לרבן יוחנן בן זכאי; מאן דאמר "כל דעבר על פיקודייתן", מסייע לרבן בוכרי

הלכה ד'ה: משנה: אף על פי שאמרו אין ממשכנין נשים ועבדים וקטנים, אבל אם שקלו, מקבלין מידן. הנכרי והכותי ששקלו, אין מקבלין מהן. ואין מקבלין מידם קיני זבין, וקיני זבות, וקיני

35 לפננו: "עד שיביא", ויש גורסים: "עד עשרים שנה"

36 יש גורסים: "תני"

37 יש גורסים זה בהלכה ג, ומונים את ההלכה הבאה ד', ויש כוללים אותו בהלכה ב', וכן הלכות הבאות

38 יש גורסים להפך - כאן "ואינן מתיבין ליה", ולהלן "והוא מותיב לון"

39 יש גורסים: "תו"

מחברת שקלים - א

יולדות, וחטאות, ואשמות⁴⁰. זה הכלל: כל שנידר ונידב, מקבלין מידן. וכל שאין נידר ונידב, אין מקבלין מידן. וכן מפורש על ידי עזרא, שנאמר: (עזרא ד) "לא לכם ולנו לבנות בית לאלהינו"

(ד:א) ⁴¹ואלו שחייבין בקלבון: לויים, וישראלים, וגרים, ועבדים משוחררים. אבל לא כהנים, ונשים, ועבדים, וקטנים. השוקל על יד כהן, על יד האשה, על יד עבד, על יד קטן, פטור. ואם שקל על ידו ועל יד חבירו, חייב בקלבון אחד. ור' מאיר אומר: שני קולבנות. הנותן סלע ונוטל שקל, חייב שני קולבנות. השוקל על יד עני, ועל יד שכינו, ועל יד בן עירו, פטור. ואם הלויים, חייב. האחין השותפין שחייבין בקלבון, פטורין ממעשר בהמה. וכשחייבין במעשר בהמה, פטורין מן הקלבון. וכמה הוא קלבון? מעה כסף, דברי ר' מאיר. **וחכמים** אומרים: חצי מעה

גמרא: אף על פי שאמרו אין ממשכנין נשים ועבדים וקטנים, אבל אם שקלו, מקבלין מידן -- הא לתבוע, אין תובעין! {הכא את אמר: תובעין, והכא את אמר: אין תובעין?!} כאן בשהביא שתי שערות, וכאן בשלא הביא שערות!

הנכרי והכותי ששקלו, אין מקבלין מהן -- אמר ר' בא: תיפתר: כמאן דאמר כותי כנכרי! דאתפלגון: כותי כנכרי, דברי רבי. **רבן שמעון בן גמליאל** אומר: כותי כישראל לכל דבר!

אמר ר' לעזר: מתניתין בנכרים - הא בכותים, לא! ותני כן: (ויקרא א) "אדם" - לרבות את הגרים; "מכס" - להוציא את המשומדים⁴²

מתניתין פליגא על ר' אלעזר: אין מקבלין מידם קיני זבין וזבות, קיני יולדות - וכי יש קיני זבין וזבות בנכרים?! - אלא רישא בנכרים וסיפא בכותים?! ⁴³כיני! - רישא בנכרים וסיפא בכותים!

אמר ר' יוחנן: בתחילה אין מקבלין מהם לא דבר מסוים ולא דבר שאינו מסוים. ובסוף מקבלין מהן דבר שאינו מסוים, ואין מקבלין מהן דבר מסוים.⁴⁴ ר' שמעון בן לקיש אמר: בין בתחילה בין בסוף, אין מקבלין מהן לא דבר מסוים ולא דבר שאינו מסוים {מתניתין פליגא על רבי יוחנן: אין מקבלין מהן הקדש ונדבה

40 יש גורסים: "אבל מקבלין מהן נדרים ונדבות". ובמשניות יש גורסים: "חטאות ואשמות מקבלים מידם"

41 יש שאין גורסים חלק זה כאן אלא רק למטה

42 יש גורסים: "המומרים"

43 יש גורסים: "והא כיני", ויש גורסים: "כן הוא"

44 יש גורסים: "ובסוף מקבלין מהן דבר מסויים, ואין מקבלין מהן דבר שאינו מסויים"

מחברת שקלים - א

לבדק הבית!?! <פתר לה: בין בתחלה בין בסוף, ובלבד דבר מסוים⁴⁵

ר' שמעון בן לקיש אמר: בין בתחילה ובין בסוף, אין מקבלין מהם לא דבר מסוים ולא דבר שאינו מסוים {מתניתין פליגא על ר' שמעון בן לקיש, דתני: הכל שווין שהן נודרין ונידרין?! <פתר לה: עולה! >ניחא נודרים עולה - נידרים עולה?! <לא! אלא כשאמר ישראל: "הרי עלי עולה" ושמע נכרי ואמר: "מה שאמר זה עלי"⁴⁶ > {ואינו מביא עמו נסכים⁴⁷ - ומותר נסכים, לא לכלי שרת אינון! - נמצא מביא דבר מסויים⁴⁸?! > | <התיב רבי יוסי בירבי בון: והא תנינן: נערכין, ועורכין⁴⁹ - לא לבדק הבית אינון?! > ~ היך מה דאת אמר תמן: לשמים הוא מתכוין, ומאיליהן הן באין לבדק הבית - כן את אמר אף הכא: לשמים הוא מתכוין, (**ד:ב**) ומאיליהן הן באין לכלי שרת!⁵⁰

>מה עבד לה⁵¹ ר' שמעון בן לקיש? <פתר לה: (עזרא ד) "לא לכם ולנו לבנות בית לאלהינו!"

ר' חלקיה⁵² אמר: **ר' סימון** שאל: >מעתה, אין מקבלין מהן לאמת המים ולחומות העיר ומגדלותיה, על שם: "ולכם אין חלק וצדקה וזכרון בירושלים!"

הלכה ו: משנה⁵³: ואלו שחייבין בקלבון: לוי, וישראלים, וגרים, ועבדים משוחררים. אבל לא כהנים, ונשים, ועבדים, וקטנים. השוקל על יד כהן, על יד האשה, על יד עבד, על יד קטן, פטור. ואם שקל על ידו ועל יד חבירו, חייב בקלבון אחד, **ור' מאיר** אומר: שני קולבנות -- >מאי טעמא דרבי מאיר? <דאמר רבי מאיר: כשם ששקלו תורה, קלבנו תורה!

סבר ר' מאיר בנותן שקלו שלם, שהוא חייב בקלבון⁵⁴. אמר **רבי מאיר**: כמין מטבע של אש הוציא הקב"ה מתחת כסא כבודו, והראהו למשה. אמר לו: "זה יתנו" - כזה יתנו

45 יש גורסים: "שאינו מסוים", ויש גורסים: "פתר לה במסוים" שאפילו מעותיו יולכס לים המלח"

46 יש גורסים: "כשאמר נכרי: "הרי עלי עולה" ושמע ישראל ואמר: "מה שאמר זה עלי!"

47 יש גורסים: "לא הביא עמה נסכים, והביא אחר כך נסכים, מקבלים מהם"

48 יש גורסים: "שאינו מסויים"

49 יש גורסים: "וערכין"

50 יש גורסים: "לבדק הבית"

51 יש שאין גורסים "מה עבד לה", אלא "ר' שמעון בן לקיש פתר לה"

52 יש גורסים: "ר' חזקיה"

53 יש שאין גורסים זה כאן, ולא גורסים כהלכות נפרדות, אלא גורסים כל המשנה למעלה, כאשר כתבנו

שם

54 יש גורסים: "מתניתא דר' מאיר, דאמר ר' מאיר: אף על פי שאין שקלו תורה, קלבנו תורה. קסבר ר'

מאיר בנותן שקלו שלם, שהוא פטור מן הקלבון"

מחברת שקלים - א

נתן סלע ליטול שקל, חייב שני קולבונות -- אמר ר' אלעזר: דר' מאיר היא! דר' מאיר אמר: אחד שקל שהוא נותן, ואחד סלע שהוא נוטל

ורב אמר: דברי הכל היא! דאמר רבי מאיר: אחד שקל שהוא נותן, ואחד שקל שהוא נוטל, ואחד לדבר⁵⁵ תורה על דעתיה דרב, שלשה קולבונות אינון?! אאתא ר' ירמיה: ר' שמואל בר רב יצחק בשם רב: שלשה קולבונות אינון: אחד שקל שהוא נותן, ואחד שקל שהוא נוטל, ואחד לדבר תורה

הלכה ז: משנה:⁵⁶ השוקל על יד עני, ועל יד שכינו, ועל יד בן עירו, פטור. ואם הלום, חייב. האחין השותפין שחייבין בקלבון, פטורין ממעשר בהמה. וכשחייבין במעשר בהמה, פטורין מן הקלבון.

גמרא: האחים והשותפים שחייבין בקלבון ופטורין ממעשר בהמה - בשחלקו וחזרו ונשתתפו

שחייבין במעשר בהמה ופטורין מן הקלבון - בשלא חלקו⁵⁷

אמר ר' לעזר: והן שחלקו גדיים כנגד תיישים ותיישים כנגד גדיים - אבל אם חלקו גדיים כנגד גדיים ותיישים כנגד תיישים, הוא חלקו משעה הראשונה! אמר ר' יוחנן: אפילו חלקו גדיים נגד גדיים ותיישים נגד תיישים, כלקוחות הן, ופטורין מן המעשר! כההוא דתנינן תמן: הלקוח ושניתן לו במתנה, פטור ממעשר בהמה!

רבי חזקיה⁵⁸ אמר **רבי ירמיה** בעי: גולמה לית נן אמרין: פעמים שהן חייבין בזה ובזה, ופעמים שהן פטורים בזה ובזה?! - היך עבידא? - חלקו הנכסים ולא חלקו הבהמה - חייבין בזה ובזה; חלקו הבהמה ולא חלקו את הנכסים - פטורים מזה ומזה⁵⁹! אמר ר' מנא: הדא דאת אמר, בשלא היתה הבהמה רוב - אבל אם היתה הבהמה רוב, הן הן עיקר נכסים!

{**ר' אבין** אמר: **ר' שמי** בעי: מפני שעשיתן כאדם אחד אצל מעשר בהמה, את פוטרו מן הקלבון?! אמר ליה: לא! שניא היא, שהוא נותן סלע אחת שלימה! מעתה, אפילו חלקו וחזרו ונשתתפו,

55 יש גורסים: "לדברי"

56 יש שאין גורסים

57 יש גורסים שני מאמרים אלו אחר מאמר ר' יוחנן

58 יש גורסים: "חייא"

59 יש גורסים: חלקו את הנכסים ואחר כך חלקו את הבהמה, חייבין בזה ובזה; חלקו את הבהמה ואחר כך חלקו את הנכסים, פטורין מזה ומזה

